

DE VLAAMSE MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

CONCEPTNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft : Naar een duurzaam en toekomstgericht radiolandschap

Inhoud

1.	Beleidskader	3
1.1.	Regeerakkoord 2014-2019	3
1.2.	Beleidsnota Media 2014-2019	3
1.3.	Beleidsbrief Media 2015-2016	4
2.	Radiolandschap vandaag	5
2.1.	Transmissie	5
2.1.1.	FM	5
2.1.2.	AM	6
2.1.3.	Digitaal	7
2.2.	Marktgegevens	8
2.2.1.	Radiomarkt	8
2.2.2.	Advertentiemarkt	9
3.	VRT-radio	10
3.1.	Mediadecreet	10
3.2.	Reeds gemaakte beleidskeuzes	10
3.3.	Digitaal	11
4.	Particuliere landelijke radio	12
4.1.	Regelgevend kader	12
4.2.	Marktsituatie	13
4.3.	Beleidskeuze	13
4.3.1.	Op zoek naar een nieuw landelijk frequentiepakket	13
4.3.2.	Nieuwe erkenningen en koppeling digitalisering	15
4.3.3.	Digitale uitrol	17
5.	Nieuwe categorie: commerciële netwerkradio's	19
5.1.	Marktsituatie en beleidskeuze	19
5.2.	Erkenningsvoorwaarden	20
5.3.	Koppeling aan DAB+	20
6.	Lokale radio	20
6.1.	Regelgevend kader	20
6.1.1.	Erkenningsvoorwaarden	21
6.1.2.	Erkenningsprocedure	21
6.1.3.	Samenwerkingsverbanden	21
6.2.	Marktsituatie	21
6.3.	Beleidskeuze: opwaardering lokale radio's	23
7.	Vereenvoudigde procedure	24
8.	Voorstel van beslissing van de Vlaamse Regering	25

1. Beleidskader

Het proces van de digitalisering van de media is al enige jaren aan de gang: digitale platformen voor audiovisuele content, streaming van video, digitale televisie, online nieuwsmedia, ... zijn vandaag geen nieuwigheden meer. Ook radio moet de voordelen van digitalisering ten volle kunnen benutten, zowel met het oog op een betere gebruikerservaring als op het creëren van een pluriforme en concurrentiële markt. De Vlaamse Regering heeft duidelijk aangegeven dat zij daarop wil inspelen. Zij wil volop inzetten op de modernisering van het Vlaams radiolandschap, en werken aan een duurzaam en toekomstgericht radiolandschap.

1.1. Regeerakkoord 2014-2019

Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 gaat met betrekking tot het beleidsveld Media uit van de maatschappelijke context waarin de mediawereld zich bevindt:

“De Vlaamse mediawereld bevindt zich in een grondig transformerende omgeving die bepaald wordt door snelle technologische veranderingen, een Europese digitale agenda, economische internationalisering, grote infrastructuuruitdagingen, integratie- en concentratiebewegingen, grote creativiteit en veranderende businessmodellen enzovoort.”

Wat de infrastructuuruitdagingen betreft, stelt het regeerakkoord verder:

“Om een toekomstgerichte economische en creatieve ontwikkeling van de mediasector mogelijk te maken is een grondige ontwikkeling van de digitale distributie-infrastructuur noodzakelijk. We creëren een omgeving waarin deze evolutie mogelijk is.”

Met betrekking tot de radiosector in het bijzonder stelt het regeerakkoord het volgende:

“Het nieuwe radiofrequentieplan van 2016 moet zorgen voor een divers en economisch leefbaar radiolandschap, zodat alle erkende radiozenders maximaal beluisterbaar zijn in hun zendgebied. Lokale radiozenders zijn verbindend. We evalueren ook de vereisten en de vergoedingen voor erkenning en zendvergunning, onder meer op hun doelmatigheid en controleerbaarheid. We nemen een daadkrachtige houding aan tegenover storingen van Vlaamse radio-omroepen door (piraat)radio's in binnen- en buitenland. Er wordt onderzocht in welke mate het huidige radiolandschap naar frequentiegebruik toe kan worden geoptimaliseerd. Private radiozenders die een extra inspanning leveren voor de Vlaamse muziekindustrie, krijgen een stimulans van de Vlaamse overheid. We zetten in op de digitalisering van de radiosector en kiezen daarbij voor de meest toekomstgerichte technologie die breed verspreid is in de Europese Unie.”

1.2. Beleidsnota Media 2014-2019

De beleidsplannen voor de huidige regeerperiode betreffende media worden verder uitgewerkt in de Beleidsnota Media.

In OD 2.1 (Investeren in performante platformen en netwerken) wordt ruim aandacht besteed aan digitale radio:

“Een alternatief voor het klassieke FM-platform is het uitzenden van radio via de ether, via DAB/DAB+-technologieën. DAB staat voor Digital Audio Broadcasting, DAB+ voor een meer geavanceerde versie daarvan. Via DAB(+) kunnen meerdere radioprogramma's via een frequentieblok worden uitgezonden. Deze technologie maakt gebruik van andere frequenties dan de klassieke FM-band. In Vlaanderen zendt tot op heden enkel VRT in DAB uit, sinds 2008 via Norkring. Andere distributiekkanalen die vandaag gebruikt worden als alternatief voor FM-radio zijn onder meer de kabel en het internet. Ook kunnen via het satellietaanbod van TV Vlaanderen de radionetten van de VRT en de landelijke particuliere radio-omroeporganisaties Qmusic, JOE fm en Nostalgie ontvangen worden. De tendensen en evoluties in het luisteren naar radio en naar

muziek, waarbij niet alleen radio wordt verspreid via internet, maar waar specifieke muziekstreams beschikbaar zijn in duizenden varianten, bieden nieuwe uitdagingen, opportuniteiten en kansen voor radiomakers als ook voor muziksamenstellers en muziekproducenten.

Ik zal nagaan hoe, in het licht van de toekomstige erkenningsronde voor de FM-band (zie verder), een leefbaar radiolandschap tot stand kan komen. Daarbij wil ik van de gelegenheid gebruik maken om een koppeling te maken met een technologische switch naar digitale radio en digitaal muziek beluisteren.”

OD 3.1. (Creëren van een bloeiend en duurzaam medialandschap) gaat dieper in op de uitwerking van een nieuw leefbaar en duurzaam radiolandschap:

“In de komende legislatuur wil ik werk maken van een nieuw radiolandschap. Ik zal daarom op korte termijn starten met de juridische voorbereiding van een nieuwe erkenningsronde voor radio-omroeporganisaties en met het uitwerken van een goed en evenwichtig frequentieplan, zodat we in Vlaanderen kunnen evolueren naar een leefbaar en duurzaam radiolandschap, waarbij niet enkel FM maar ook andere vormen van radio en/of muziek luisteren bijzondere aandacht krijgen en waarbij een vlotte overgang van analoog naar digitaal mogelijk wordt gemaakt. Hierbij zal ook de nodige aandacht worden geschonken aan optimale afstemming van frequentieplannen met de andere Gemeenschappen en de buurlanden.

Het nieuwe frequentieplan moet zich enten op een nieuw kader voor radio in Vlaanderen. Daarom zal ik de relevante decretale bepalingen evalueren. Hierbij zal ik zowel aandacht hebben voor een eenvoudige en rechtszekere erkenningsprocedure als voor een realistische indeling van de diverse radiocategorieën. Ook moeten tijdelijke initiatieven rond radio alsook kleinschalige initiatieven, gericht op specifieke doelgroepen en kleine niche-initiatieven binnen de herziening van dit decretaal kader een plaats krijgen. “

1.3. Beleidsbrief Media 2015-2016

In de beleidsbrief Media heb ik concreet aangegeven welke stappen in 2016 zullen gezet worden in functie van de uitrol van een nieuw radiolandschap. In verband met digitale radio geeft de beleidsbrief een stand van zaken en kondigt een aantal initiatieven aan:

“Op 20 mei 2015 ging Norkring n.v., dat eerder een licentie van de VRM verkreeg voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk, van start met uitzendingen in DAB+ en dit via twee zenders, een te Sint-Pieters-Leeuw en een andere te Brussel. Ondertussen zijn er al een achttal omroepprogramma’s via DAB+ te ontvangen in Brussel en de ruime omgeving. De VRT zendt voorlopig enkel uit in DAB, maar voert wel testen uit met DAB+.

In het kader van een vernieuwd radiolandschap heb ik een onderzoek laten voeren naar het belang van digitale radio in de toekomst en de mogelijke rol die de overheid kan en moet spelen om die digitalisering te bewerkstelligen. Dit onderzoek toont aan dat DAB+ een belangrijk onderdeel vormt in het realiseren van een digitale shift. Op basis van dit onderzoek zal ik de komende maanden werken aan een basis om de uitrol van digitale radio via diverse platformen te faciliteren. Voor een succesvolle migratie naar digitale radio is, naast overheidsincentives, vooral nood aan een industriële consensus. Ik zal initiatieven nemen om het overleg met de belangrijkste stakeholders hierover op te starten. Uiteraard zal ook de publieke omroep hier een belangrijke partner zijn.”

Daarnaast gaat de beleidsbrief Media verder in op de uitbouw van een nieuw radiolandschap:

“Met het oog op het ontplooiën van een evenwichtig, toekomstgericht en duurzaam radiolandschap heb ik in juni 2015 de eerste stappen gezet die moeten leiden tot een hernieuwd frequentieplan, een aangepast juridisch kader en het faciliteren van een innovatief, digitaal verhaal. Mijn kabinet en de administratie van CISM hebben daartoe verschillende contacten gehad

met stakeholders, mijn administratie heeft een aantal technische pistes onderzocht en ik heb een financieel-economische impactanalyse laten maken van diverse scenario's.

Op basis van de resultaten van het voorbereidende werk zal ik in het voorjaar van 2016 een concrete piste met betrekking tot het toekomstig radiolandschap voorstellen waarop het nieuw frequentieplan, het aangepast regelgevend kader en het beleid ter ondersteuning van een digitaal landschap zullen worden geënt. Eenmaal deze stappen zijn vervolledigd, zal ik een oproep lanceren voor een nieuwe erkenningsronde."

2. Radiolandschap vandaag

2.1. Transmissie

Vandaag wordt radio in Vlaanderen nog het meest frequent beluisterd via het klassieke FM-signaal. Er zijn echter al enige jaren diverse alternatieve transmissiekanalen beschikbaar, met wisselend succes: kabelomroepnetwerken, digitale ether, satelliet en breedbandinternet.

2.1.1. FM

Radio-omroepprogramma's in Vlaanderen worden nog steeds in belangrijke mate verspreid via de analoge frequentiemodulatie (FM). De FM-band bevindt zich op het spectrum van 87.6 MHz tot 107.9 MHz.

Bij FM wordt gebruik gemaakt van één of meerdere frequenties (= frequentiepakket) om het signaal van één omroepprogramma te verspreiden, conform de frequentieplannen goedgekeurd door de Vlaamse Regering en gebaseerd op de afspraken die werden gemaakt op de Conferentie van Genève van 1984 in het kader van de Internationale Telecommunicatie Unie (ITU) en het bijhorend geactualiseerd frequentieplan van Genève 1984.

Een radio-omroeporganisatie zendt op basis van een zendvergunning haar signaal op een bepaalde frequentie uit, vanop een antenne met een bepaalde hoogte die op een vaste site (lokaliteit) gestationeerd staat, met zendapparatuur volgens een door het frequentieplan opgelegd maximaal vermogen. De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) kent de zendvergunningen, met de bijhorende technische parameters, aan de door de overheid erkende radio-omroeporganisaties toe.

Het bereik van een radiosignaal wordt bepaald door diverse factoren:

- het vermogen: hoe hoger het vermogen, hoe groter het bereik;
- de antennehoogte: hoe hoger de antenne, hoe verder het signaal reikt;
- het antennepatroon of de richting van de antenne;
- de geografische ligging van het zendstation (hoog/laag) en de geografische omgevingsfactoren (hoogteverschillen, vlaktes, ...);
- de infrastructuur zoals gebouwen (vooral in stedelijke context).

Het bereik van een radiosignaal wordt bovendien beïnvloed door de interferentie van de diverse andere radiosignalen binnen het spectrum.

Vereenvoudigd kan men stellen dat de hergebruikafstand van een frequentie ongeveer 5 maal de nuttige afstand is om storingen te vermijden. Voor een hoog vermogen zender met een bereik van 60 km is dat bv. ongeveer 300 km.

¹ Je kan niet zomaar het vermogen op zenders aanpassen. De problematiek van internationale afspraken buiten beschouwing gelaten, kunnen antennes en coax kabels slechts een beperkt vermogen aan. Het opdrijven van vermogen kan zelfs brand veroorzaken, zoals ook in Nederland (2011) is gebeurd.

Niet alleen hebben radiostations die uitzenden op identieke frequenties een invloed op elkaars bereik of zendgebied, ook stations met frequenties gelegen in een frequentiegebied van 100 tot 400 kHz van de betrokken frequentie van een radiostation kunnen op dat station storingen veroorzaken en bijgevolg het bereik van het betrokken radiostation aantasten.

Naast de storingen die kunnen optreden tussen verschillende zenders, zoals hierboven beschreven, dient er tevens rekening mee te worden gehouden dat bepaalde radio ontvangers het moeilijk kunnen hebben om radiosignalen van nabijgelegen radiostations te onderscheiden o.m. deze die 0 kHz tot 400 kHz van elkaar gelegen zijn maar eventueel ook van nog andere frequenties die het ontvangststoestel binnenkomen met hoge signalen, te wijten aan hoge signaalsterkte. In de storingsberekeningen wordt echter maar rekening gehouden met storingen die afkomstig zijn van frequenties met een frequentieverschil van 0 kHz tot 400 kHz t.o.v. een frequentie van een gegeven radiostation.

In Vlaanderen wordt voornamelijk de 400 kHz-regel gehanteerd. Uitzonderingen hierop vinden we voornamelijk terug in de zgn. bovenband, dit is het gedeelte van de FM-band van 104.9 MHz tot 107.9 MHz, waarin bepaalde frequenties minder bescherming genieten en dus meer kans hebben om gestoord te worden.

Elke wijziging van één van de diverse parameters op één frequentie kan een impact hebben op signalen die worden verspreid via andere frequenties. De diverse frequentieplannen in Europa zijn gebaseerd op de afspraken die gemaakt werden tijdens de Conferentie van Genève in 1984. Elke wijziging met een potentiële impact op de buurlanden/regio's moet bijgevolg gecoördineerd worden. Gelet op de kleine oppervlakte van Vlaanderen, zijn er snel raakpunten met de diverse buurlanden/regio's.

De hierboven beschreven technische aspecten inzake FM-transmissie hebben als gevolg dat de FM-band slechts voor een beperkt aantal radio-omroeporganisaties ruimte biedt.

Het VRT-frequentieplan voorziet voor de publieke omroep 32 frequenties, waarvan 19 op hoog vermogen (tussen 20.000 tot 50.000 watt), naast een 13-tal steunfrequenties (tussen 500 en 4000 watt). De VRT maakt van deze frequenties gebruik om vijf landelijke radionetten te exploiteren, waarvan er één provinciaal ontkoppeld kan worden.

Het frequentieplan voor de particuliere omroepen bevat in totaal 365 frequenties, gekoppeld aan een bepaalde lokaliteit en aan een bepaald vermogen (te situeren tussen 10 watt en 50.000 watt). Dit frequentieplan bevat twee landelijke frequentiepakketten (bestaande uit respectievelijk 16 frequenties en 27 frequenties). Mediaaan maakt van deze twee frequentiepakketten gebruik om haar radionetten Qmusic en JOE fm te verspreiden.

Daarnaast bevat het frequentieplan 5 regionale frequentiepakketten (één per provincie), samen 28 frequenties. Vlaanderen Eén maakt van deze vijf pakketten gebruik om haar radionet Nostalgie te verspreiden. Artikel 143 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna: Mediadecreet) bepaalt dat een samenwerkingsverband, dat bestaat uit alle regionale radio-omroeporganisaties van rechtswege een landelijke radio-omroeporganisatie is.

De overige 294 frequenties, verspreid over 177 lokaliteiten zijn voorbehouden voor lokale radio-omroepen. Conform artikel 144 van het Mediadecreet werken nogal wat lokale radio-omroeporganisaties samen in de vorm van samenwerkingsverbanden of ketenradio's.

2.1.2. AM

Amplitudemodulatie of AM is een eerder verouderde analoge transmissiewijze voor radio-omroep, die in Vlaanderen niet langer wordt toegepast. Enkel het VRT-frequentieplan van 9 maart 2007, gewijzigd bij besluit van 11 april 2008, kent nog één AM-frequentie toe aan de VRT maar deze wordt niet meer gebruikt. Voor particuliere radio-omroeporganisaties worden geen AM-frequenties ter beschikking gesteld. Ik pleit er dan ook voor om de verwijzingen naar AM in het mediadecreet te schrappen via een wijzigingsdecreet.

2.1.3. Digitaal

Naast de traditionele FM-band, wordt radio steeds vaker verspreid via digitale transmissiekanalen. Kabelomroepnetwerken, breedbandinternet en digitale ether zijn alternatieven om radio-omroepsignalen te verspreiden².

De radionetten van de VRT, de landelijke particuliere radio-omroeporganisaties en sommige lokale radio-omroeporganisaties (in het bijzonder de ketenradio's) zijn o.a. beschikbaar op de kabel (Telenet/Proximus), of via het internet, zowel vast als mobiel, in de vorm van livestream, al dan niet aangevuld met on-demand en podcast mogelijkheden. De kabelomroepnetwerken, en zeker het internet, bieden quasi onbeperkte ruimte voor het verspreiden van radioprogramma's met een potentieel zeer groot bereik.

Tot slot biedt ook de digitale ether mogelijkheden om radioprogramma's te verspreiden. De in Europa meest gehanteerde technologie voor digitale etheruitzendingen in het kader van radio is DAB³. Deze technologie maakt gebruik van een andere frequentieband dan de klassieke FM-band, nl. van de frequentieband 174 MHz tot 230 MHz, ook band III genoemd. Via DAB kunnen meerdere radioprogramma's via één frequentieblok worden uitgezonden en wordt er dus, in tegenstelling tot de FM-band, afgestapt van het principe van één frequentie voor één omroepprogramma (of meerdere frequenties of een frequentiepakket voor één omroepprogramma). Bij DAB spreekt men over uitzenden via een frequentieblok (bestaande uit een frequentiegebied in band III) en via een multiplex. Met multiplex wordt een boeket van omroepprogramma's bedoeld dat uitgezonden wordt via een frequentieblok en ontvangen kan worden over een bepaald grondgebied.

Ondertussen is er de geavanceerde versie van DAB, onder de noemer DAB+. Door het gebruik van meer efficiënte compressietechnieken om een signaal te coderen kunnen er, voor eenzelfde audiokwaliteit, tweemaal zo veel programma's worden opgenomen in een DAB+ multiplex dan in een DAB-multiplex. In principe is DAB+ ook minder storingsgevoelig dan DAB. Een DAB+ ontvangsttoestel kan tevens DAB-programma's ontvangen, terwijl het omgekeerde niet noodzakelijk zo is.

Naast het principe van multiplexen maken DAB en DAB+ ook gebruik van een zgn. single frequency network⁴. Dat heeft als gevolg dat op één frequentieblok verschillende omroepprogramma's kunnen worden uitgezonden.

Het bestaande DAB/DAB+-netwerk in Vlaanderen is, in tegenstelling tot het internet, wel beperkt in capaciteit maar biedt toch de mogelijkheid om heel wat meer radio-omroepprogramma's met landelijke dekking te verspreiden dan een FM-netwerk. Het specifieke aantal is onder meer afhankelijk van de gewenste kwaliteit, maar kan, in geval van DAB+, oplopen tot 12 radio-omroepprogramma's in hoge kwaliteit en tot 18 radio-omroepprogramma's in standaardkwaliteit per frequentieblok.

DAB/DAB+ is net als FM een broadcasttechnologie die altijd en in alle omstandigheden robuust en betrouwbaar is en die, mits de juiste ontvangstapparatuur, gratis te ontvangen is voor de eindgebruiker, daar waar internet en kabel een abonnement vereisen.

Het digitaal frequentieplan van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007⁵ bevat 4 frequentieblokken voor DAB of DAB+, waarvan er twee (12A en 11A) een volledig landelijke dekking

² De VRT radionetten Radio 1 en Radio 2 zijn ook te beluisteren via satelliet: Radio 1 quasi wereldwijd, Radio 2 in Europa.

³ Digital Audio Broadcasting.

⁴ Een single frequency network is een netwerk waarin alle omroepen op dezelfde frequentie uitzenden.

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 houdende de vaststelling van het digitaal frequentieplan voor aanbieders van radio- en televisieomroepnetwerken

kennen. De twee overige frequentieblokken (5A en 5D) hebben samen een landelijke dekking. De beschikbare frequenties voor DAB(+) in Vlaanderen zijn in onderstaande tabel samengevat.

Frequentieblok	Theoretisch beoogd gebied	In dienst/Door wie
5A	Provincies West- en Oost-Vlaanderen	Neen, nog niet toegewezen
5D	Provincie Vlaams-Brabant en Brussel, de provincies Antwerpen en Limburg	Neen, nog niet toegewezen
11A	Vlaanderen	Ja, in DAB+, toegewezen aan Norkring tot 2024
12A	Vlaanderen	Ja, in DAB (+), toegewezen aan VRT ⁶

Tot slot, technisch is het mogelijk om kanaal 10, dat tevens voorkomt in het frequentieplan van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007, en dat aan Norkring werd toegewezen voor DVB-T, opgedeeld worden in 4 (landelijke) DAB+-frequentieblokken (10A, 10B, 10C en 10D).

2.2. Marktgegevens

2.2.1. Radiomarkt

We mogen veronderstellen dat de consumptie van radio nog steeds een belangrijk aandeel inneemt in de totale audio-consumptie van de consument. De studie van Econopolis⁷ toonde aan dat er evenwel geen recente informatie bestaat over het totale audiogebruik in Vlaanderen, maar verwees wel naar recent onderzoek uit het Verenigd Koninkrijk. Daar neemt 'live' radio luisteren 76% in van het totale audiogebruik, gevolgd door digitale muziek (11%), cd's (6%) en online media services, zoals Spotify (4%). Econopolis wijst er wel op dat het gebruik van online media services gestaag groeit.

Uit de Digimeter 2015 blijkt dat ongeveer 3 op 4 Vlamingen dagelijks naar de radio luistert⁸. Bijna 9 op 10 van de respondenten luistert minstens éénmaal per maand naar de radio. Ook de studie van KPMG⁹ toont aan dat de Vlaming zeer regelmatig naar radio luistert.

Op de radiomarkt zijn er naast de VRT een groot aantal commerciële FM-radio's actief: 3 landelijke en 292 lokale radio-omroepen¹⁰. De voorbije jaren hebben steeds meer lokale radio's zich aangesloten bij een samenwerkingsverband. In 2015 waren 70% van de lokale radio's aangesloten bij een samenwerkingsverband¹¹. Naast de klassieke FM-radio's waren er in 2015 bij de VRM 4 kabelradio's aangemeld en 12 radio-omroeporganisaties die uitsluitend via internet uitzenden¹².

⁶ Momenteel in gebruik voor DAB maar ook testuitzendingen in DAB+.

⁷ Econopolis, *Impactstudie wijziging radiolandschap*, oktober 2015, te consulteren op <https://cjsm.be/media/onderzoek-en-publicaties/impactstudie-wijziging-radiolandschap>, p. 8.

⁸ iMinds, DigiMeter, Augustus-oktober 2015, te consulteren op: <https://www.iminds.be/nl/inzicht-in-digitale-technologie/digimeter>, p. 29.

⁹ KPMG, *Behoeft- en marktanalyse van het Vlaamse radiolandschap*, december 2013, te consulteren op <https://cjsm.be/media/onderzoek-en-publicaties/behoeft-en-marktanalyse-van-het-vlaamse-radiolandschap>, p. 89-96.

¹⁰ De lijst van lokale radio-omroepen is te consulteren op de website van de VRM: <http://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/radio-tv-en-netwerken/radio/particuliere-radio-omroeporganisaties-lokale-radio-omroeporganisaties>.

¹¹ VRM Mediaconcentratie in Vlaanderen 2015, p. 17.

¹² VRM Mediaconcentratie in Vlaanderen 2015, p. 19-20.

2.2.2. Advertentiemarkt

Econopolis stelt dat de marktaandelen inzake luistercijfers van de diverse radio-omroeporganisaties duidelijk aantonen dat de VRT met haar vijf radionetten ruim 60% van de luistermarkt inneemt, gevolgd door Mediaaan (Qmusic en JOE fm) met 20% (gemeten op doelgroep 12+). De cijfers verschillen evenwel ingeval enkel de marktaandelen voor de commerciële doelgroep (18-54 jaar) worden gemeten.

Radio neemt in Vlaanderen nog steeds een relatief groot aandeel van de reclamemarkt in, zeker in verhouding tot het buitenland. Econopolis¹³ wijst er zelfs op dat de radioreclamemarkt in België, op Ierland na, het grootst is binnen Europa. Daar waar in de meeste Europese landen het aandeel radioreclame goed is voor ongeveer 4% tot 7% van de totale reclamebestedingen, is dat in België nog steeds 14%. In Vlaanderen ligt het aandeel wat lager dan in Franstalig België: in Vlaanderen werd in 2014 ongeveer 11,6% van de bruto reclamebestedingen aan radio gespenseerd, tegenover 17% in Franstalig België.

Het VRM Mediaconcentratierapport 2015 citeert de jaarlijkse analyse van de professionele belangenvereniging van de mediabureaus in België, United Media Agencies (UMA) waaruit de volgende evolutie van de brutokosten van reclameruimte voor radio in België tussen 2009 en 2014 blijkt (2009=100%)¹⁴:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Radio	100	102,7	108,4	105,0	108,6	108,2

Verder schetst de tabel over de evolutie van de reclame-investeringen uit het VRM concentratierapport (opgevraagd bij Nielsen) een beeld van hoe reclame-inkomsten evolueren¹⁵.

Media	2012	2013	2014
Gehorodateerde Televisie (nationale zenders)	€ 924.661.483	€ 930.553.111	€ 930.687.208
Dagbladen	€ 472.433.525	€ 495.632.278	€ 511.135.151
Radio	€ 232.566.676	€ 243.426.963	€ 265.935.933
Out of Home (affichage)	€ 170.074.414	€ 171.873.721	€ 179.372.109
Magazines	€ 165.946.536	€ 162.686.816	€ 160.012.646
Internet	€ 120.304.100	€ 135.841.232	€ 148.272.615
Gratis Pers	€ 70.647.417	€ 61.176.874	€ 56.638.323
Niet-gehorodateerde Televisie (regionale en thematische zenders)	€ 43.705.717	€ 35.696.024	€ 24.376.792
Bioscoop	€ 17.013.382	€ 19.957.272	€ 20.195.266
Totaal	€ 2.217.353.249	€ 2.256.844.291	€ 2.296.626.043

¹³ Econopolis, p. 10.

¹⁴ VRM, Mediaconcentratie in Vlaanderen, 2015 te consulteren op <http://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/over-vm/rapporten/2015/rapport-mediaconcentratie>, 245. Voor meer gedetailleerde informatie over de evoluties op de Belgische radioreclamemarkt, zie UMA, "Evolutie van de ruimtekost in de reclame van 2009 tot 2014", http://www.uma.be/documents/cost_advertising_2014.pdf, p. 16-18.

¹⁵ VRM, Mediaconcentratie in Vlaanderen 2015, p. 247/

Het radioreclameaandeel op langere termijn is moeilijk te voorspellen. Volgens Econopolis valt een groei te verwachten, maar de onderzoekers wijzen erop dat ook andere signalen de kop op steken. Zo toont een recente studie in 2015, voor het eerst in lange tijd, een daling.

Econopolis wijst erop dat er een correlatie is tussen de commerciële inkomsten van de radionetten in Vlaanderen en hun aandeel in de luistermarkt voor de commerciële doelgroep 18-54 jaar.

3. VRT-radio

De opdracht die aan de openbare omroep wordt toegekend inzake radio is neergelegd in het Mediadecreet en uitgewerkt in de beheersovereenkomst die afgesloten wordt met de VRT.

3.1. Mediadecreet

Het mediadecreet omschrijft in artikel 6 de opdracht van de VRT door onder meer te stellen:

“De VRT heeft als maatschappelijk doel om radioprogramma’s, televisieprogramma’s en andere soorten programma’s te verzorgen binnen de opdracht van de openbare omroeporganisatie die hierna wordt omschreven, en activiteiten uit te voeren die daartoe rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen, waaronder het produceren, laten produceren of verwerven van programma’s, het samenstellen van het programma-aanbod, het omroepen, het laten omroepen en het bekendmaken ervan, in de ruimste omvang van de betekenis die aan elk van die begrippen is gegeven in artikel 2.”

§2. (...) Prioritair moet de VRT op de kijker en luisteraar gerichte informatie- en cultuurprogramma’s brengen. (...) Naast die algemene programma’s komen andere programma’s aan specifieke belangstellingssferen van kijkers en luisteraars tegemoet. De beoogde doelgroepen zijn voldoende ruim en ze worden door de programma’s in kwestie ook bereikt. (...) De VRT volgt de technologische ontwikkelingen op de voet zodat hij zijn programma’s, als dat nodig en wenselijk is, ook via nieuwe mediatoepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden.

Verder blijkt ook uit de artikelen 193, §4 en 201, §3 van het Mediadecreet dat de VRT van de Vlaamse Regering de nodige frequenties ter beschikking krijgt voor de uitzendingen via FM en via digitale ether, alsook dat de VRT geen zendvergunning nodig heeft.

De FM-frequenties waarvan de VRT gebruik mag maken, worden beschreven in het frequentieplan van 9 maart 2007¹⁶. Het besluit van de Vlaamse Regering van 14 maart 2008 kent aan de VRT frequentieblok 12A toe voor uitzendingen in DAB of DAB+.

3.2. Reeds gemaakte beleidskeuzes

De decretale opdracht voor de openbare omroep wordt verder vertaald in de vijfjaarlijkse beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap, via diverse strategische doelstellingen en afspraken.

In de beheersovereenkomst 2016-2020, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 december 2015 en ondertekend op 21 december 2015, werden eveneens de opdrachten vastgelegd die de VRT tot en met 2020 moet uitvoeren met betrekking tot radio.

¹⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 waarbij de nodige frequenties voor analoge radio ter beschikking van de Vlaamse Radio- en Televisieomroep worden gesteld, gewijzigd bij besluit van 11 april 2008.

De belangrijkste elementen uit de beheersovereenkomst m.b.t. radio zijn in de eerste plaats de beschrijving van de 5 radio-aanbodsmerken (Radio 1, Radio 2, Klara, Studio Brussel en MNM)¹⁷ en hun taken doorheen de beheersovereenkomst. Samengevat komt dit op het volgende neer:

- Radio 1 focust als informatiezender op de samenleving, politiek, cultuur, wetenschap, en sport;
- Radio 2 staat dicht bij de brede bevolking, onder meer door de provinciale ontkoppeling op geregelde tijdstippen, en heeft bijzondere aandacht voor Nederlandstalige muziek in zijn diverse vormen.;
- Klara stimuleert als cultuurzender de ontdekking van klassieke muziek, jazz, wereldmuziek en hedendaagse muziek en experiment, en zet in op kunst en cultuur;
- Studio Brussel stimuleert een jonge actieve bevolking om creatief en eigenzinnig naar de wereld te kijken, met muziek als motor;
- MNM betreft jongeren en moeilijker te bereiken doelgroepen bij de Vlaamse samenleving.

De VRT biedt gedurende de looptijd van de huidige beheersovereenkomst haar vijf radionetten aan via FM broadcasting, via de aan de VRT toegekende FM-frequenties (supra).

In de beheersovereenkomst wordt in een aparte strategische doelstelling evenwel bijzondere aandacht besteed aan de digitale focus die de VRT de volgende jaren moet hebben. Er is voor de openbare omroep dan ook een belangrijke taak weggelegd in het kader van de digitalisering van de radiosector in Vlaanderen.

3.3. Digitaal

In de beheersovereenkomst 2016-2020 werd vastgelegd dat de VRT de komende jaren zal inzetten op zowel DAB+, digitale televisie, als op het internet, met betrekking tot de distributie van radio.

De VRT biedt vandaag haar radio-omroepprogramma's reeds aan via DAB-distributie. Zoals in de beheersovereenkomst vermeld, moet de publieke omroep de komende jaren werk maken van een omschakeling van DAB naar DAB+. Deze omschakeling moet deel uitmaken van het stappenplan voor een digitale uitrol van de radiosector (zie infra). Bovendien verwacht ik van de VRT, samen met de overige stakeholders, actieve medewerking om de volledige sectortransitie van FM naar DAB+ de komende jaren mogelijk te maken (zie infra), zoals ook in de beheersovereenkomst is vastgelegd.

Het frequentieblok 12A is bij hogervermeld besluit van de Vlaamse Regering van 14 maart 2008 toegekend aan de VRT (zie 3.1.3). De VRT heeft hierbij een immaterieel gebruiksrecht op dit volledige frequentieblok en kan dit invullen met de haar aanbodsmerken en submerken. Met het oog op het dynamiseren van de digitale distributiemarkt zullen we nagaan of de VRT de volledige capaciteit van frequentieblok 12A nodig heeft voor de uitzending van haar aanbod en of en in welke mate de restcapaciteit van het frequentieblok 12A ter beschikking kan worden gesteld van de markt. Hiermee samen moet onderzocht worden of de ontkoppeling van Radio 2 via een regionale mux (5A en 5D) kan worden aangeboden. Indien niet, zal de regionale ontkoppeling immers binnen de huidige VRT-mux moeten gebeuren.

Daarnaast zal de VRT verder werken aan haar online radiospeler, Radioplus, waarbij het radio-aanbod op een flexibele manier ter beschikking wordt gesteld van de mediagebruiker. Op termijn kunnen ook doelgroepgerichte, gepersonaliseerde en thematische vertelstructuren en formats ontwikkeld worden. Het aanbieden van een on-demand aanbod, bijvoorbeeld via podcast, behoort eveneens tot de concrete opdrachten van de VRT.

¹⁷ De huidige digitale omroepsignalen van Klara Continuo, MNM Hits en Nieuws+ zijn submerken en worden aldus niet woordelijk opgenomen in de beheersovereenkomst.

4. Particuliere landelijke radio

4.1. Regelgevend kader

Als juridische basis voor de Vlaamse radiosector gelden in eerste instantie de diverse bepalingen van het Mediadecreet, in het bijzonder de artikelen 127 t.e.m. 150.

Inzake particuliere radio-omroeporganisaties maakt het mediadecreet in de eerste plaats een onderscheid tussen lineaire radio-omroepen en niet-lineaire omroepen. De niet-lineaire radio's kunnen via een kennisgeving aan de Vlaamse Regulator voor de Media on-demand radiodiensten in Vlaanderen aanbieden via bijvoorbeeld het internet. De lineaire radio-omroepen worden opgedeeld in enerzijds radio's die gebruik maken van FM- of AM-frequenties, met de mogelijkheid om ook omroepprogramma's door te geven via andere netwerken, en anderzijds radio's die geen gebruik maken van FM- of AM-frequenties maar uitzenden via de digitale ether of via andere netwerken, zoals bijvoorbeeld de kabel of het internet.

De lineaire radio-omroepen die uitzenden in FM¹⁸ wordt verder onderverdeeld in landelijke, regionale en lokale radio-omroeporganisaties. Deze kunnen gebruik maken van FM-frequenties zoals beschreven in het frequentieplan van 1 september 2006 voor de particuliere radio-omroepen¹⁹.

De landelijke radio-omroepen kunnen via een pakket van frequenties heel Vlaanderen bedienen, de lokale omroepen bedienen via één specifieke frequentie een klein zendgebied zoals een stad of een gemeente. De regionale radio's zijn een specifiek geval: zij waren initieel opgezet als 5 pakketten van frequenties die elk één provincie bedien(d)en maar het mediadecreet bepaalt dat al deze regionale radio-omroepen kunnen samenwerken waardoor zij van rechtswege een landelijke radio-omroep worden. Dit is de facto gebeurd, waardoor er in de praktijk geen regionale radio-omroepen meer bestaan.

Het Mediadecreet kent erkenningsvoorwaarden voor elk van de verschillende categorieën radio-omroeporganisaties, die verder worden vertaald in diverse besluiten van de Vlaamse Regering. Deze besluiten bevatten ook de procedure voor de erkenning²⁰.

De duur van een erkenning van een radio-omroep (via FM) bedraagt in principe 9 jaar (art. 134). Artikel 242 van het Mediadecreet stelt dat de huidige erkenningen van de FM radio-omroeporganisaties vervallen op 31 december 2017.

Transmissie van digitale etherradio wordt geregeld in de artikelen 201 t.e.m. 205 van het Mediadecreet die betrekking hebben op het aanbieden van etheromroepnetwerken²¹ en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten. Het digitaal frequentieplan is neergelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007.

¹⁸ Bij gebrek aan een AM-frequentieplan zijn geen omroepen erkend op AM.

¹⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 1 september 2006 houdende de bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten en de frequenties die ter beschikking worden gesteld van de particuliere, landelijke en lokale radio-omroepen

²⁰ Het betreft hier volgende besluiten:

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toekenning van zendvergunningen aan de erkende particuliere, regionale en lokale radio-omroep van 13 juni 2003;

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de procedure voor de VRM van 30 september 2006;

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de procedure en de aanvullende kwalificatiecriteria en voorwaarden voor de erkenning van particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroep van 30 maart 2007.

²¹ Een etheromroepnetwerk is een elektronisch communicatienetwerk dat gebruikt wordt voor de digitale doorgifte van omroepsignalen via de ether (zie artikel 2, 10° van het Mediadecreet)

4.2. Marktsituatie

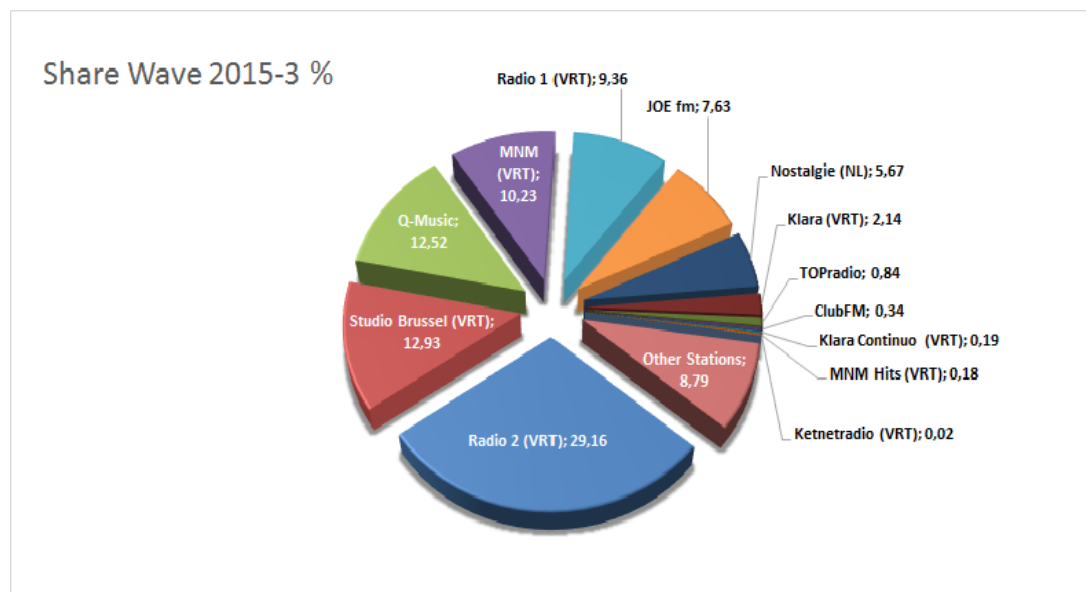
Vandaag zijn er drie landelijke radio-omroepen die uitzenden in FM:

Aanbieder	Naam aanbod
JOE fm nv	JOE fm
Medialaan nv	Qmusic
Vlaanderen Eén nv	Nostalgie

Medialaan (50% De Persgroep en 50 % Roularta) baat zelf Qmusic uit en heeft via haar 100% dochteronderneming JOE fm nv ook volledige controle over de radio-omroep JOE fm.

Corelio en Concentra oefenen (al dan niet via enkele tussenbedrijven) de controle uit over Vlaanderen Eén/Nostalgie.

Het marktaandeel van de respectievelijke commerciële landelijke omroepen is opgenomen in onderstaande tabel, afkomstig van de CIM-cijfers, jaar 2015.

4.3. Beleidskeuze

4.3.1. Op zoek naar een nieuw landelijk frequentiepakket

In het kader van het streven naar een divers en economisch leefbaar radiolandschap en een concurrentieel level playing field, werd gezocht naar mogelijkheden voor een extra commercieel landelijk radionet in de FM-band.

Ter voorbereiding van de opmaak van de nieuwe beheersovereenkomst 2016-2020 werd door Econopolis²² onderzocht welke de impact en financiële gevolgen zouden zijn, ingeval een VRT-net geprivatiseerd zou worden (verkocht of afgestaan aan de private markt).

Op basis van de resultaten van dit onderzoek heeft de Vlaamse Regering, in het kader van de beheersovereenkomst 2016-2020, beslist om geen VRT-net te verkopen of te privatiseren. In de beheersovereenkomst werd vastgelegd dat de vijf radio-aanbodsmerken op de FM-band beschikbaar blijven gedurende de looptijd van de beheersovereenkomst.

In de zoektocht naar de mogelijkheden voor een extra commercieel landelijk netwerk werd eveneens onderzocht op welke wijze een wijziging van het FM-frequentieplan een oplossing kon bieden.

Zero-base benadering

Een zero-base-oefening, waarbij de huidige samenstelling van de FM-band wordt vervangen door een volledig herwerkt en nieuw model is een theoretisch interessante oefening, maar in de praktijk is dit niet realistisch op korte en middellange termijn. Een herverkaveling van de FM-band gaat immers uit van volledig nieuwe parameters, waarbij aan frequenties nieuwe/gewijzigde lokaliteiten, vermogens en antennepatronen worden toegekend.

Dit betekent dat afgeweken wordt van het basisfrequentieplan dat voortgekomen is uit de afspraken die in Genève werden vastgelegd (*zie supra*). Dit heeft voor gevolg dat een intensieve onderhandeling (coördinatie) met de buurlanden en de overige gemeenschappen noodzakelijk wordt, zonder garantie op succes. Bovendien veronderstelt dit mogelijke infrastructuraanpassingen en nieuwe vergunningen voor masten en antennes. Gelet op de doelstelling uit het regeerakkoord om in te zetten op de digitalisering van de radiosector, is een zero-base-oefening dus geen valabele optie om een extra commercieel landelijk radionet te creëren. Deze weg zal ik dan ook niet verder bewandelen.

Hergroeperen van bestaande frequenties

Omdat het technisch herverkavelen van de FM-band geen reële optie is binnen een realistisch tijdsslot, werd nagegaan of het mogelijk is om een extra landelijk net te creëren uit bestaande frequenties, waarbij vooral frequenties van lokale radio's (al dan niet in samenwerkingsverband), in de oefening werden betrokken.

Het departement CJSM heeft hiertoe diverse scenario's bestudeerd die representatief zijn om inzicht te krijgen in de manier waarop een mogelijk bijkomend net kan samengesteld worden. Het spreekt voor zich dat de verschillende scenario's elk een specifieke impact hebben op bestaande radio-omroepen, al dan niet landelijk of publiek.

Deze oefening werd gekoppeld aan een aantal basisaannames:

- minimale coördinatie met de buurlanden/andere Gemeenschappen;
- geen gebruik van bijkomende frequenties bovenop diegene die vandaag in het frequentieplan staan;
- minimum aantal bijkomende antennesites en bijhorende kosten.

Omdat de zoektocht naar extra landelijke FM-frequentiepakketten tot nu toe weinig succesvol is gebleken, onder voorbehoud van een laatste technische oefening voor mogelijks één extra pakket, en gelet op de doelstelling van het regeerakkoord om een divers en economisch leefbaar

²² Econopolis, *Impactstudie wijziging radiolandschap*, oktober 2015, te consulteren op <https://cjsm.be/media/onderzoek-en-publicaties/impactstudie-wijziging-radiolandschap>.

radiolandschap te creëren, acht ik het noodzakelijk om zo snel als mogelijk de digitale shift met betrekking tot de radiosector door te voeren. Digitale platformen bieden immers meer ruimte om een level playing field te creëren, waardoor een concurrentieel radio-omroeplandschap mogelijk wordt, wat zowel de luisteraar als de adverteerder ten goede moet komen.

In afwachting van de effectieve realisatie van de digitale shift (zie infra) wordt momenteel nog de laatste hand gelegd aan het onderzoeken van een scenario waarbij een aantal VRT-frequenties worden ingepast in een nieuw landelijk net, zonder dat een VRT-net zou verdwijnen of substantieel aan kwaliteit inboeten. Ik verwacht een definitief rapport van de administratie tegen 30 juni 2016. De definitieve beslissing hieromtrent zal worden genomen in het kader van het ontwerpdecreet.

4.3.2. *Nieuwe erkenningen en koppeling digitalisering*

Aanpassing regelgevend kader

Op 31 december 2017 lopen de huidige erkenningen van de drie landelijke particuliere radio-omroepen af.

De erkenningen van de drie landelijke radio-omroepen worden voor een beperkte termijn van vier jaar verlengd. Het mediadecreet moet in die zin worden aangepast. *(Afhankelijk van het lopend technisch onderzoek zou een vierde frequentiepakket via een beauty contest worden aangeboden voor een termijn van vier jaar).*

De landelijke radio-omroepen worden decretaal verplicht om te investeren in DAB+, met het oog op een analoge switch-off. De precieze datum zal worden vastgelegd in het kader van de ronde tafel met de stakeholders die dit najaar zal worden georganiseerd (zie infra) en zal indien er hiervoor voldoende draagvlak is ingeschreven worden in het ontwerp van decreet.

Aangezien de FM-band onvoldoende ruimte biedt om een verdere uitbouw naar een divers en concurrentieel radiolandschap te organiseren, wil ik sowieso snel werk maken van een digitale shift. Hierbij is het van belang dat de landelijke radio-omroepen, zowel publiek als particulier, de stap naar digitalisering zetten om een succesvolle digitale omslag te faciliteren.

Bovendien biedt de verlenging ook voldoende economische zekerheid voor de betrokken landelijke radio's (reclameovereenkomsten over meerdere jaren). Van deze financiële gezonde positie willen we gebruik maken om de digitale shift te realiseren

Om die reden stel ik voor om de nieuwe erkenningen op FM te koppelen aan de verplichting om het omroepsignaal ook te (laten) verdelen via DAB+. Daartoe zullen eveneens een aantal regelgevende ingrepen worden voorgesteld.

Vandaag stelt het Mediadecreet in artikel 133 dat erkende radio-omroeporganisaties op FM hun omroepsignalen optioneel ook kunnen doorgeven via etheromroepnetwerken (zoals DAB+)²³. Deze loutere mogelijkheid wil ik vervangen door een verplichting voor landelijke radio-omroeporganisaties om hun lineaire omroepprogramma's ook uit te zenden via DAB+.

Samengevat zijn mogelijks onder meer de volgende belangrijke regelgevende ingrepen nodig:

- een aanpassing van het Mediadecreet, in de eerste plaats van art. 133;

²³ Pro memorie: radio-omroepen die niet via FM uitzenden ('andere radio-omroeporganisaties') kunnen vandaag reeds hun omroepsignalen (aten) verspreiden via een etheromroepnetwerk, na kennisgeving aan de VRM, art. 147 e.v. Mediadecreet.

- een aanpassing van de toepasselijke uitvoeringsbesluiten²⁴;
- een nieuw besluit van de Vlaamse Regering dat in de vrijgave voorziet van extra frequenties vervat in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 houdende de vaststelling van het digitaal frequentieplan voor aanbieders van radio- en televisieomroepnetwerken (zie infra).

Analoge switch-off

De verplichting tot uitrol via DAB+ is één van de stappen in de digitalisering van de radiosector. Verwacht wordt dat het radioluisteren via andere kanalen en platformen dan de klassieke FM een grote groei zal kennen de komende jaren. Streaming audio en streaming radio via vaste netwerken (incl. wifi) of via allerlei internetapplicaties en radioplayers zullen meer en meer de norm worden. Bovendien biedt de digitalisering een beter level playing field om op een kwaliteitsvolle wijze in een divers en economisch leefbaar radiolandschap te voorzien.

De verouderde analoge FM-transmissie voor landelijke omroepen is dan ook een eindig verhaal. Eenmaal een vastgelegd percentage digitaal radioluisteren wordt bereikt, kunnen we opteren voor een definitieve afschakeling van de FM-band voor landelijke radio-omroepen.

Uit de studie van Econopolis blijkt dat het totaal percentage digitaal radioluisteren (via internet/streaming/kabelnetwerken voor digitale televisie en ook DAB+) grotendeels gedreven wordt door de DAB+ luisterduur. Deze laatste is dan weer afhankelijk van o.m. het DAB+-radiobereik en de penetratiegraad van DAB+ toestellen in de huishoudens. Hoe hoger de penetratiegraad van het aantal DAB+ toestellen in de huishoudens, des te makkelijker het wordt om een switch-off van de landelijke radio-omroepen in de FM-band door te voeren.

Hierbij stel ik voor om het principe van de analoge switch-off voor landelijke radio-omroepen nu reeds decretaal in te schrijven. Daarbij wordt de switch-off vastgelegd ten laatste 2 jaar na het behalen van 50% luisterduur. Evenwel wordt een ultieme datum vooropgesteld. Deze zal worden vastgelegd in het kader van de ronde tafel met de diverse stakeholders die dit najaar moet worden georganiseerd (zie infra).

Een analoge switch-off zal ook van toepassing zijn voor de VRT. De wijze en timing waarop deze switch-off voor de publieke omroep zal worden toegepast, zal, omwille van de specifieke publieke opdracht, mede afhankelijk zijn van het specifieke doelpubliek van elk radionet afzonderlijk.

Om van DAB+ spoedig een succes te maken is evenwel een begeleide uitrol nodig, waarbij diverse stakeholders en actoren worden betrokken (zie infra).

²⁴ Het betreft hier onder meer volgende besluiten:

Besluit van de Vlaamse Regering van 1 september 2006 houdende bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten en de frequenties die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de procedure voor de VRM van 30 september 2006;

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de procedure en de aanvullende kwalificatiecriteria en voorwaarden voor de erkenning van particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroep van 30 maart 2007.

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2008 houdende de vastlegging van de pakketten van digitale frequenties die zullen worden vrijgegeven tijdens een eerste vergelijkende toets voor het verkrijgen van een vergunning voor het aanbieden van een radio- of televisieomroepnetwerk en de bijhorende zendvergunningen

4.3.3. Digitale uitrol

Stappenplan + opdracht

De diverse digitale distributiekanaal bieden niet enkel een beter level playing field voor de sector dan de FM-band, de digitalisering biedt ook mogelijkheden om het luistercomfort van de luisteraar te versterken en te verrijken, ook op niet-lineaire wijze.

De digitale platformen verschillen onderling. Kabel en vast internet bieden quasi onbeperkte ruimte voor het verspreiden van radioprogramma's met een potentieel ruim bereik. Mobiel internet evolueert naar grotere snelheden, een betere dekking en toenemende capaciteit. Het is echter op dit moment onzeker of en wanneer mobiel internet als volwaardig alternatief voor FM-radio kan worden ingezet. Internet (vast en mobiel) en kabeldistributie enerzijds en digitale ether (DAB+) anderzijds verschillen ook inzake het distributiemodel dat zij gebruiken. Internet en kabel werken met een (betalend) one-to-one distributiemodel, DAB+ werkt zoals FM via een (gratis) broadcastmodel van one-to-many.

Uit de studie van Econopolis blijkt het belang van DAB (of DAB+) als multiplicator voor het totale digitale radio luisteren²⁵. Econopolis wijst erop dat het geen *of-of*-verhaal, maar wel een *én-én*-verhaal is, waarbij DAB de grootste kans maakt om het dominant digitaal platform te worden. Ze verwijst hiervoor naar het Verenigd Koninkrijk: in het VK bedraagt de digitale luistertijd, 1,5 keer de DAB-luistertijd. Econopolis stelt dan ook dat zonder DAB of DAB+ er onvoldoende 'return' is voor nieuwe digitale radionetten. Om de digitale luistertijd te maximaliseren is dan ook een maximale penetratie van DAB+-toestellen noodzakelijk. De luisterduur en het bereik zijn immers afgeleiden van de penetratiegraad.

Deze penetratiegraad is momenteel het hoogst in Noorwegen, waar reeds meer dan de helft van de huishoudens over een DAB+-toestel beschikt. De Noorse Regering heeft alvast aangegeven de FM-uitzendingen te willen stoppen eind 2017.

Analyse van de DAB of DAB+-penetratie in andere Europese landen toont aan dat volgende elementen van belang zijn bij het ondersteunen van de invoering van DAB+ en het verhogen van de penetratie:

- (i) industriële consensus tussen de betrokken stakeholders waaronder de omroepen, de retail-sector en de auto-industrie om een migratie naar DAB+ na te streven;
- (ii) overheidsincentives;
- (iii) gecoördineerde gezamenlijke communicatie en promotie.

Hiermee rekening houdend wil ik ook voor Vlaanderen een gefundeerd stappenplan uitwerken om de digitale uitrol van radio te stimuleren. Ik wil streven naar een industriële consensus – over de verschillende betrokken sectoren heen – om in DAB+ te investeren, hetgeen moet bijdragen tot een snelle ontwikkeling van DAB+ in Vlaanderen. Als onderdelen van dit stappenplan zie ik onder meer:

- een ronde tafel met de verschillende stakeholders
- de reflectie in projectgroepen over de technische elementen van DAB+ uitzendingen (dekkingen, bitrate, e.d.m.), het stimuleren van DAB+ apparatuur in voertuigen, het voeren van overheidscampagnes en dergelijke meer.

Teneinde de ontwikkeling van DAB+ alle kansen te geven moet de industrie de nodige incentives krijgen, uiteraard rekening houdend met het Europese kader inzake staatssteun. In dit kader zal ik in de komende weken een opdracht uitschrijven die als doel heeft een project- en

²⁵ Econopolis, p. 54.

implementatieplan uit te werken en te begeleiden voor een snelle en succesvolle digitalisering van de radiosector.

Concurrentie op de DAB-distributiemarkt

Het bestaande DAB en DAB+-netwerk biedt de mogelijkheid om heel wat meer radio's met landelijke dekking te verspreiden dan dat het geval is bij een FM-netwerk. Het specifieke aantal is onder meer afhankelijk van de gewenste audiokwaliteit (bitrate) en andere technische parameters maar kan oplopen van 12 tot 18 netten (omroepprogramma's) per multiplex.

Bij beslissing van de VRM van 22 juni 2009 werd het frequentieblok 11A in licentie aan Norkring gegeven tot en met 2024. Op frequentieblok 11A van Norkring worden vandaag de omroepprogramma's van BBC World Service radio, TOP Radio, VBRO Radio, Radio Maria, Radio FG, Radio Stad, FamilyRadio en ClubFM verspreid in de regio in en rond Brussel, Antwerpen en Limburg. Norkring heeft evenwel aangekondigd dat dit in 2016 geleidelijk zal worden uitgebreid tot een landelijke dekking. De particuliere landelijke omroepen die vandaag actief zijn op de FM-band, maken nog geen gebruik van het DAB+-netwerk voor de verspreiding van hun omroepsignaal.

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 14 maart 2008 werd het frequentieblok 12A toegekend aan de VRT. De VRT heeft hierbij een immaterieel gebruiksrecht op de volledige multiplex en kan deze multiplex invullen met haar aanbodsmerken en submerken.

De belangrijkste uitdaging bij de ontwikkeling van digitale radio via de ether is dat de sector alle kansen moet krijgen om op een concurrentiële en efficiënte manier het signaal te laten verspreiden via DAB+.

In de eerste plaats moet daarvoor de nodige capaciteit beschikbaar zijn. De Vlaamse Regering zal daarom:

- onderzoeken of de VRT de volledige capaciteit van frequentieblok 12A nodig heeft voor de uitzending van haar aanbod en of en in welke mate de restcapaciteit van het frequentieblok 12 A ter beschikking kan worden gesteld van de markt. Hiermee samen moet onderzocht worden of de ontkoppeling van Radio 2 via een regionale mux (5A en 5D) kan worden aangeboden. Indien niet, zal de regionale ontkoppeling immers binnen de huidige VRT-mux moeten gebeuren. Indien nodig, zullen de nodige regelgevende aanpassingen worden voorgesteld.
- onderzoeken of het huidige kanaal 10 dat aan Norkring is toegekend voor transmissie van televisieprogramma's via DVB-T niet kan omgevormd worden tot frequentieblokken voor de transmissie van DAB+
- overwegen of de frequentieblokken 5A en 5D die momenteel nog niet vrijgegeven zijn voor ingebruikname, ook naar de markt kunnen gebracht worden.

5. Nieuwe categorie: commerciële netwerkradio's

5.1. Marktsituatie en beleidskeuze

Zoals in het vorig hoofdstuk beschreven is er op de FM-band slechts ruimte voor drie (maximaal vier²⁶) landelijke commerciële radio-omroepen, gelet op de beslissing naar aanleiding van de VRT-beheersovereenkomst om de bestaande VRT-netten te behouden.

Met het oog op het creëren van een level playing field, waarbij een concurrentieel radiolandschap kan worden uitgebouwd, wil ik als prioritaire opdracht volop de kaart van de digitalisering trekken.

Om, in afwachting van een analoge switch-off, de diversiteit in het commerciële radiolandschap te bewerkstelligen, stel ik evenwel voor om een nieuwe categorie van commerciële radio-omroepen in het leven te roepen in de vorm van commerciële netwerkradio's.

Deze commerciële netwerkradio's, die vanaf 1 januari 2018 moeten kunnen worden opgestart, zullen geen volledige landelijke dekking kunnen verwerven op de FM-band, maar hun dekking zal wel dermate uitgebreid zijn dat zij diverse stedelijke regio's binnen Vlaanderen kunnen bereiken. Doelstelling is om een viertal dergelijke commerciële netwerkradio's te kunnen erkennen. Om erkend te worden en de nodige frequenties ter beschikking te krijgen wordt wel een hoge mate van professionaliteit verwacht, zoals verder zal worden uitgewerkt.

Technisch

Voor de categorie commerciële netwerkradio's zullen een viertal specifieke frequentiepakketten worden samengesteld, die elk bestaan uit een aantal frequenties (variërend volgens eerste technische berekeningen van 15 tot 20). Per frequentiepakket wordt slechts één (identiek) omroepprogramma uitgezonden. Aan de administratie zal worden gevraagd deze pakketten samen te stellen, met het oog op een ruime dekking en een optimaal bereik in Vlaanderen. Om deze pakketten samen te stellen zal een beroep worden gedaan op een aantal frequenties die vandaag conform het frequentieplan voorbehouden zijn voor de huidige categorie van lokale radio's. Dit betekent evenwel dat er nog steeds voldoende frequenties beschikbaar zullen zijn voor de lokale radio's, zoals verder in de nota wordt beschreven.

Regelgevend kader

De huidige omroepregelgeving kent geen commerciële netwerkradio-omroepen, waardoor een wijziging van het mediadecreet nodig is om een decretale basis te voorzien en de nodige procedurele en erkenningsbepalingen vast te leggen.

Het mediadecreet bevat nu zowel basisbepalingen over categorieën radio-omroep als een aantal erkenningsvoorwaarden. In verschillende uitvoeringsbesluiten zijn ook nog eens bijkomende erkenningsvoorwaarden opgenomen, naast procedurele voorschriften. Ik wil er voor opteren om de bepalingen in het mediadecreet te beperken tot de basisbeginselen (opsomming van de verschillende categorieën van radio-omroeporganisaties en hun belangrijkste kenmerken) en om de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedures – voor zover mogelijk en rekening houdend met de grenzen van het legaliteitsbeginsel – vast te leggen in uitvoeringsbesluiten.

²⁶ Afhankelijk van technisch rapport administratie CJSM.

5.2. Erkenningsvoorwaarden

De commerciële netwerkradio's moeten opgericht worden in de vorm van een privaatrechtelijke rechtspersoon, waardoor ook vzw's in aanmerking komen. Zoals eerder vermeld moeten de commerciële netwerkradio's blijf geven van een hoge mate van professionaliteit. De schaalgrootte van de commerciële netwerkradio's impliceert bovendien dat de opgelegde administratieve vergoedingen voor enerzijds het indienen van een erkenningsaanvraag en voor anderzijds het gebruik van de nodige frequenties hoger zullen zijn dan wat vandaag aan de lokale radio-omroepen wordt aangerekend, maar lager dan wat de landelijke radio's dienen te betalen. Een concreet bedrag zal worden vastgelegd in het betrokken uitvoeringsbesluit.

De bijbehorende erkenningsvoorwaarden voor commerciële netwerkradio's zullen deels gebaseerd zijn op de huidige erkenningsvoorwaarden voor de landelijke radio-omroepen, maar zullen worden verfijnd op maat van de nieuwe categorie. Omdat van commerciële netwerkradio's een hoge mate van professionaliteit mag worden verwacht, zal het aantonen van reeds verworven media-ervaring een belangrijke erkenningsvoorwaarde zijn.

De commerciële netwerkradio's hoeven echter niet noodzakelijk allemaal hetzelfde profiel te hebben, waardoor verschillende erkenningsvoorwaarden voor elk beschikbaar frequentiepakket kunnen worden uitgewerkt. Zo wil ik via deze nieuwe categorie ook uitvoering geven aan de bepaling van het regeerakkoord die stelt dat private radiozenders die een extra inspanning leveren voor de Vlaamse muziekindustrie een stimulans krijgen van de Vlaamse overheid. Ook dit kan dus in bepaalde gevallen een belangrijke erkenningsvoorwaarde worden. Andere mogelijke specifieke inhoudelijke parameters (brede informatie over het eigen verzorgingsgebied, Vlaamse muziek, doelgroepen (jongeren, studenten, ouderen, nieuwe Vlamingen, ...), ...) hoeven niet per se cumulatief door elke netwerkradio ingevuld te worden. Op die manier kan de diversiteit van het radio-landschap versterkt worden.

Mogelijke beperkingen inzake cross-owner-ship (al dan niet in combinatie met de landelijke radio-omroepen) zullen worden uitgewerkt in het kader van het wijzigend regelgevend kader.

5.3. Koppeling aan DAB+

Een verplichting voor commerciële netwerkradio's om hun uitzendingen ook te verzorgen via DAB+ wordt overwogen, maar is afhankelijk van het onderzoek naar het vrijmaken van voldoende capaciteit die kan worden voorzien via diverse DAB+ kanalen (zie supra). Wanneer netwerkradio's gaan uitzenden in DAB+ krijgen zij immers het bereik van (digitale) landelijke radio-omroeporganisaties.

6. Lokale radio

6.1. Regelgevend kader

Lokale radio-omroeporganisaties zenden binnen een specifiek toegewezen zendgebied uit voor een stad, een deel van een stad, een gemeente, een beperkt aantal aansluitende gemeenten of een welbepaalde doelgroep. Om te kunnen uitzenden moet een lokale radio erkend zijn door de Vlaamse Regering en beschikken over een zendvergunning, uitgereikt door de VRM. De Vlaamse Regering verleent de erkenningen op basis van het frequentieplan²⁷ rekening houdend met een aantal erkenningsvoorwaarden en volgens een specifieke erkenningsprocedure.

²⁷ Besluit van de Vlaamse Regering van 1 september 2006 houdende bepaling van het aantal particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten en de frequenties die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen

6.1.1. *Erkenningsvoorwaarden*

De voorwaarden en criteria waaraan een lokale radio-omroep moet voldoen om een erkenning te krijgen, zijn opgenomen in diverse regelgevende instrumenten. Een aantal erkenningsvoorwaarden voor lokale radio zijn opgelijst in artikel 145 van het Mediadecreet. Deze hebben onder meer betrekking op de rechtsvorm en het aanbod van de betrokken lokale radio. De criteria op basis waarvan de Vlaamse Regering de erkenning verleent, zijn opgenomen in artikel 146 mediadecreet: de concrete invulling van de informatie over het eigen verzorgingsgebied in het programma-aanbod, en de aantoonbare en beschreven band die is opgebouwd met de lokale gemeenschap. De criteria op basis waarvan de ontvankelijke aanvragen worden onderzocht indien meerdere kandidaten een ontvankelijke aanvraag hebben ingediend voor een frequentie, zijn opgelijst in het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2007²⁸.

6.1.2. *Erkenningsprocedure*

De erkenningsprocedure voor lokale radio-omroepen is geregeld in twee besluiten van de Vlaamse Regering. De formele voorwaarden waaraan de erkenningsaanvraag moet voldoen, o.m. de samenstelling van het dossier en de verschuldigde administratieve vergoeding, worden geregeld in het procedurebesluit van de VRM van 30 juni 2006²⁹. De erkenningsprocedure zelf van radio-omroeporganisaties is uitgewerkt in hogervermeld Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2007.

De procedure om erkend te worden als lokale radio-omroeporganisatie is, binnen het huidige regelgevend kader zeer complex en omslachtig. De totale procedure beslaat 120 dagen, en er zijn talrijke decretale en reglementaire voorwaarden die vervuld moeten zijn opdat een aanvraagdossier volledig en ontvankelijk kan worden verklaard. Ook kunnen er vragen worden gesteld bij de wijze waarop kandidaten (moeten) aantonen hoe ze aan de erkenningsvoorwaarden zullen voldoen, en bij de handhaafbaarheid van dit alles.

Ook al zijn frequenties schaarse goederen die niet onvoorwaardelijk en niet onbeperkt ter beschikking van om het even wie hoeven te worden gesteld, toch dringt de vraag zich op of de huidige procedureregels, ontvankelijkheids- en erkenningsvoorwaarden niet vereenvoudigd moeten worden.

6.1.3. *Samenwerkingsverbanden*

Lokale radio-omroepen kunnen krachtens artikel 144 van het mediadecreet onafhankelijk opereren of samenwerken met andere lokale radio-omroepen. Het regelgevend kader betreffende deze 'ketens' van lokale radio-omroeporganisaties, de zgn. 'samenwerkingsverbanden' is eerder summier en relatief vrijblijvend. Het Mediadecreet bepaalt alleen dat niet meer dan zestig lokale radio-omroeporganisaties in een samenwerkingsverband mogen worden verenigd (artikel 144, §1, derde lid). Het oprichten van samenwerkingsverbanden is vrij, mits tijdige aanmelding bij de VRM (art. 144 §1). Het in- en uitstappen uit een samenwerkingsverband kan enkel na goedkeuring door de Vlaamse Regering (art. 146 §1 vierde lid).

6.2. Marktsituatie

In het huidige frequentieplan zijn 294 frequenties vastgelegd voor lokale radio-omroeporganisaties. Volgens het rapport Mediaconcentratie 2015 van de VRM zijn er 292 lokale radio-omroeporganisaties erkend³⁰. Dat betekent niet dat er 292 verschillende lokale radio-

²⁸ Besluit van de Vlaamse regering van 30 maart 2007 betreffende de procedure en de aanvullende kwalificatiecriteria en voorwaarden voor de erkenning van particuliere landelijke, regionale en lokale radio-omroepen

²⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media

³⁰ Recent heeft de VRM nog 4 erkenningen van lokale radio's ingetrokken, de teller staat vandaag dus op 288 lokale radio's.

omroeporganisaties zijn met elk hun eigen authentieke en originele programmering. Volgens het hierboven vermelde rapport van de VRM opereren er immers 205 lokale radio-omroeporganisaties, of 70%, in een samenwerkingsverband. 87 lokale radio-omroeporganisaties werken onafhankelijk en maken geen deel uit van een samenwerkingsverband.

Samenwerkingsverbanden van lokale radio-omroeporganisaties maken onder meer gedeelde programmatie, nieuwsinhoud en reclamewerving mogelijk. Anderzijds leidt deze verregaande ketenvorming tot een verschraving van het radioaanbod en tot een uitholling van de decretale opdracht die is weggelegd voor lokale radio-omroeporganisaties, namelijk *“een verscheidenheid aan programma’s brengen, inzonderheid inzake informatie uit het verzorgingsgebied en ontspanning, met de bedoeling binnen het verzorgingsgebied de communicatie onder de bevolking of de doelgroep te bevorderen”* (artikel 144 van het Mediadecreet).

De grootte van de samenwerkingsverbanden loopt uiteen. De grootste samenwerkingsverbanden zijn:

ClubFM	49 frequenties
Family Radio	36 frequenties ³¹
HIT FM	20 frequenties
Radio Maria	15 frequenties
TOPradio	15 frequenties
VBRO	11 frequenties

Daarnaast zijn er nog verschillende kleinere samenwerkingsverbanden die gebruik maken van 2 tot 7 frequenties.

Het marktaandeel van lokale radio-omroeporganisaties, al dan niet in samenwerkingsverband, is klein. In de CIM-cijfers 2015 Golf 2 komen weinig lokale radio-omroeporganisaties voor³²:

Radio Minerva	0,98%
TOPradio	0,84%
ClubFM	0,34%

Financieel-economisch kunnen de huidige lokale radio-omroeporganisaties niet vergeleken worden met landelijke radio-omroeporganisaties. Voor de periode 2012-2013 schatte KPMG de jaarlijkse gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van de lokale radio-omroeporganisaties tussen 0,4 en 1,5 miljoen euro³³. Voor dezelfde periode bedroeg de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van de landelijke radio-omroeporganisaties meer dan 15 miljoen euro³⁴.

³¹ In de 36 frequenties van Family Radio zijn ook de frequenties van Story FM begrepen die Family Radio midden 2015 na de stopzetting van Story FM heeft overgenomen. Inmiddels blijken er reeds 3 radio's uitgestapt uit Family radio, dus vandaag tellen zij nog 33 frequenties.

³² Story FM had haalde een score van 0,02%, maar werd midden 2015 stopgezet. De betrokken frequenties werden overgedragen aan Family Radio.

³³ KPMG berekende de totale economische waarde van de sector door het berekenen van de totale toegevoegde waarde die gecreëerd wordt door de radio-omroeporganisaties in Vlaanderen in een bepaald jaar. KPMG opteerde daarbij voor de hantering van de *bruto* toegevoegde waarde, i.e. het bedrijfsomzetcijfer minus de som van de kosten voor handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, en de kosten voor diensten en diverse goederen (dit in tegenstelling tot de *netto* toegevoegde waarde, die de kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen ook in mindering brengt). Zie KPMG, p. 69.

³⁴ KPMG, p. 55-71. Cijfers dateren van 2012-2013, maar we mogen verwachten dat deze niet fundamenteel gewijzigd zijn.

6.3. Beleidskeuze: opwaardering lokale radio's.

De marktsituatie leert ons dat lokale frequenties suboptimaal worden aangewend. Ik wil het huidige lokale radiolandschap dan ook hervormen met het oog op een beter bereik, meer economische mogelijkheden en realistische maatschappelijke opdrachten die de verschillende spelers kunnen vervullen zoals lokale verbinding, nieuwsberichtgeving, niet-commerciële muziek,...

Ik wil via deze hervorming de lokale radio's opwaarderen, onder meer door hen de mogelijkheid te geven een beroep te doen op specifieke frequentiepakketten samengesteld uit één of meerdere frequenties, die, weliswaar op lokaal niveau, een bredere dekking verzorgen dan de enkele frequenties die in het verleden werden toegekend, met als gevolg potentieel een ruimer bereik, meer luisteraars en dito reclame-inkomsten. Eén lokale radio-omroep kan één of maximum twee frequentiepakketten verwerven. Ingeval twee frequentiepakketten worden verworven, dienen evenwel per verworven frequentiepakket aparte omroepprogramma's te worden uitgezonden, toegespitst op het zendgebied.

Uiteraard blijven de lokale radio's wel hun lokale verankering behouden, maar dit hoeft niet per se beperkt te blijven tot één gemeente.

Het belang van deze lokale frequenties mag niet onderschat worden: gelet op hun lokaliteit of vermogen kunnen zij interessant zijn voor bepaalde (kandidaat-) radio-omroepen met een specifiek profiel, een specifieke doelstelling of een specifieke ambitie. Zo vervullen verschillende onafhankelijke lokale radio's een belangrijke verbindende rol voor het gemeenschapsleven in een gemeente, stad of ruimere regio. Op deze manier krijgen ook de huidige gemeenschapsradio's alle kansen in het nieuwe radiolandschap, naast campusradio's, doelgroepenradio's, radio's die gericht zijn op bijvoorbeeld informatieverstrekking, niet-commerciële muziek,...

Met de hervorming die ik voor ogen heb verdwijnt wel de mogelijkheid tot samenwerkingsverbanden tussen lokale radio-omroepen zoals die vandaag bestaan. Occasionele samenwerkingen tussen radio-omroepen bij eenmalige grote acties of bij uitzonderlijke gebeurtenissen blijven uiteraard wel mogelijk. Ook aan de overdracht van erkenningen wil ik een einde stellen. Bij een eventuele stopzetting van de activiteiten zal het frequentiepakket van een lokale radio-omroep terugkeren naar de overheid.

Regelgevend kader

Omwille van de hervorming die ik voor ogen heb, zal ik aan de administratie de opdracht geven om ter voorbereiding van een nieuw of gewijzigd frequentiebesluit lokale pakketten samen te stellen. Deze zullen dan ter beschikking worden gesteld van de geïnteresseerde lokale spelers.

De erkenningsvoorwaarden, zoals bepaald in artikel 145 van het mediadecreet, wil ik herzien met het oog op het realiseren van voldoende diversiteit van het radio-aanbod. Niet elke lokale radio-omroep hoeft per definitie hetzelfde profiel te hebben, zodat ook de erkenningsvoorwaarden gevarieerd kunnen zijn.

Het mediadecreet bevat nu zowel de basisbepalingen over radio-omroep als een aantal erkenningsvoorwaarden. In verschillende uitvoeringsbesluiten zijn ook nog eens bijkomende erkenningsvoorwaarden opgenomen, naast procedurele voorschriften. Er wordt voor geopteerd – voor zover mogelijk en rekening houdend met de grenzen van het legaliteitsbeginsel – om de bepalingen in het mediadecreet te beperken tot de basisbeginselen (opsomming van de

verschillende categorieën van radio-omroeporganisaties en hun kenmerken) en om de erkenningsvoorwaarden en -procedures vast te leggen in uitvoeringsbesluiten.

Tot slot wil ik ook via een decreetwijziging de mogelijkheid tot het creëren van samenwerkingsverbanden stopzetten, behoudens specifieke uitzonderingen zoals tijdelijke of evenementiele samenwerkingsverbanden.

7. Vereenvoudigde procedure

De grondige hertekening van het radiolandschap biedt ook de kans om de erkenningsprocedures te vereenvoudigen.

Zo zal rekening worden gehouden met het regeerakkoord, waarin het volgende staat:

“Tegen 2020 biedt de Vlaamse overheid alle administratieve transacties tussen overheid en burgers of lokale besturen of ondernemingen via digitale kanalen aan. Hierbij benaderen we onze doelgroepen maximaal vanuit een virtueel en digitaal loket. Door verdere digitalisering vereenvoudigen we de werking van de overheid in de interactie met haar klanten. In de mate dat dit nog niet het geval is, worden interne en externe processen gedigitaliseerd en worden papierstromen afgeschaft. Daarbij investeren we verder in de toepassing van het MAGDA-principe: de overheid vraagt aan burgers en bedrijven geen gegevens waarover ze al beschikt of die ze uit authentieke gegevensbronnen kan halen, bij welke overheid ook”.

Erkenningsaanvragen zullen voortaan dan ook op elektronische wijze worden ingediend en niet meer, zoals nu nog het geval was, tegen ontvangstbewijs in tweevoud in papieren versie afgegeven worden op de zetel van de VRM. Erkenningsaanvragen zouden best ook onmiddellijk bezorgd worden bij de instantie die de erkenningsdossiers zal behandelen. Het proces-verbaal bijvoorbeeld van de algemene kamer van de Vlaamse Regulator voor de Media (art. 31, §5 van het VRM-Procedurebesluit) is een overbodige tussenstap die enkel tot vertraging leidt en kan worden afgeschaft.

Ook de samenstelling van de dossiers kan eenvoudiger. Door het hierboven genoemde “MAGDA-principe” toe te passen, is het niet meer nodig om bijvoorbeeld statuten op te vragen. Deze kunnen via het ondernemingsnummer worden geraadpleegd. Er kunnen vragen worden gesteld bij het nut van sommige dossierstukken. Artikel 29 van het VRM-procedurebesluit somt niet minder dan 20 documenten, nota's verklaringen en stukken op die bij de erkenningsaanvraag moeten worden gevoegd, op straffe van onontvankelijkheid. Dat moeten er minder worden.

Het principe dat de VRM pas een zendvergunning kan uitreiken nadat de radio-omroeporganisatie erkend is, blijft wel behouden.

8. Voorstel van beslissing van de Vlaamse Regering

De Vlaamse Regering:

1. hecht haar goedkeuring aan bovengenoemde conceptnota met dien verstande dat deze goedkeuring geen enkel extra financieel of budgettair engagement inhoudt;

2. stemt er mee in dat:

2.1 de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel de elementen van vornoemde nota vertaalt naar een concreet regelgevend kader;

2.2 de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel op basis van deze nota de communicatie kan voeren.

Sven GATZ

Vlaams Minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel